

07.05.75
IMPRESII

Henri Cartier-Bresson în Oltenia
Fotoreportaj de Victor Boldâr

07.05.75
IMPRESII

Henri Cartier-Bresson în Oltenia
Fotoreportaj de Victor Boldâr

07.05.75
IMPRESII

Henri Cartier-Bresson în Oltenia
Fotoreportaj de Victor Boldâr

© fotografii: Victor Boldâr

Texte: Mihaela Velea, Cristina Irian

Grafic design, prepress: Editura Revers

Producție și concept Dorian Delureanu - Focus Arte

Coperta 4 © Emil Bănuți

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BOLDÂR, VICTOR

07.05.75. Impresii. Henri Cartier-Bresson în Oltenia. Fotoreportaj de Victor

Boldâr. - Craiova: Revers, 2014

Texte: VELEA, MIHAELA; IRIAN, CRISTINA

Bibliogr.

ISBN 978-606-703-045-7

Tipărit la:

Toate exemplarele ediției 2014 vor purta semnătura autorului.

Toate drepturile rezervate. Nici un fragment din această carte nu poate fi reprodus sau difuzat în orice formă sau prin orice mijloace, exceptând cazul unor scurte citate sau recenzii, fără permisiunea prealabilă a editorului.

Craiova, 2014

ISBN 978-606-703-045-7

Dacă în realitatea compușilor chimici HCB înseamnă hexachlorobenzen, într-o anumită chimie a compunerii realității HCB înseamnă Henri Cartier-Bresson.

Pentru a vorbi pertinent despre Bresson se impune consultarea unei baze de date impresionantă și a unei bibliografii pe măsură. Este suficient să luăm drept referință albumul *Images à la Sauvette/ The decisive moment* (coperta semnată Henri Matisse) publicat în 1952, pentru a ne revela dimensiunea personalității sale. Depășind citatele arhicunoscute: „Henri Cartier-Bresson este părintele fotojurnalismului modern” sau „...ochiul secolului”, este dificil de găsit o formulă de „prezentare” perfect adecvată; termenul de fotograf a căpătat în mentalitatea de la noi un statut mai degrabă marginalizat, iar termenul agreat, în spiritul aceleiași mentalități, acela de artist sau artist fotograf, se pare că era, dacă nu total dezaprobat, cel puțin în neconcordanță cu ideile lui Bresson. Pasionat de fotografie încă din copilărie, interesat deopotrivă de pictură (la 19 ani studia la Academia lui André Lothe, frecventând societatea artiștilor suprarealiști), Bresson a avut ADN-ul perfect pentru un spirit inovativ. Dincolo de toate aceste stereotipii ori considerații punctuale, este evident că, dacă în contextul secolului al XIX-lea, apariția fotografiei a revoluționat modul de gândire a picturii și raportare a acesteia la perimetrul realității palpabile, HCB a reușit să schimbe profund concepția despre fotografia publicistică a secolului XX. Poate că nu întâmplător Louis Jacques Mandé Daguerre și Henri Cartier-Bresson s-au născut în Franța.

Bresson a călătorit mult în lume, experimentând contactul cu diverse culturi. În 1975 a fost pentru scurt timp și în România. Invitația venise din partea Consiliului Culturii și Educației Socialiste, la propunerea lui Silviu Comănescu- secretar al Asociației Artiștilor Fotografi de la acea vreme. Vizita era legată de prilejul sărbătoririi a 30 de ani de la victoria asupra fascismului. A văzut atunci Bucureștiul, Craiova, mănăstirile din zona Vâlcea, Maramureșul și Bucovina. Hazardantă senzația că se poate spune ceva cu adevărat inedit despre Henri Cartier-Bresson, însă faptul că acesta și-a petrecut o zi în Oltenia a reprezentat pentru noi un eveniment de excepție. Însoțit de Victor Boldâr, Nicu Dan Gelep și Mihai Dan Călinescu, într-o veterană Dacia 1100 (care a supraviețuit din comunism până în actuala democrație), HCB a trăit aici experiența unei evadări din atmosfera discursurilor festivist-formale de la București.

La 35 de ani de la această vizită memorabilă, la Muzeul de Artă din Craiova au fost expuse în premieră fotografiile făcute atunci cu/ alături de HCB. Sub titlul **7.05.75** expoziția a prezentat filmul unei epoci, al unui moment privilegiat și, în același timp, al unei întâmplări. Victor Boldâr, autorul acestor imagini-document este singurul care ne mai poate vorbi acum despre experiența de a-i fi cunoscut personal pe Henri Cartier-Bresson și Martine Franck. În tot acest răstimp, fotograful craiovean a păstrat discret aceste documente în arhiva personală. El este printre pușinii care dețin, în acest moment, imagini cu celebrul fotograf francez care, după cum se știe, rar accepta să fie fotografiat. Ar fi interesant de urmărit viziunea personală a fiecăruia dintre fotografi de atunci, față în față cu „subiectele” acelei zile. Fotografiile lui Victor Boldâr au fost prezentate pe 7.05.2010, la Muzeul de Artă Craiova iar ulterior la Muzeul de Artă Cluj-Napoca și Euro Foto Art Oradea; cele ale lui HCB pot fi accesate virtual, pe internet.

În același timp MOMA îi dedica lui Bresson o impresionantă expoziție retrospectivă. Privind imaginile devenim conștienți că a face fotografie nu este doar o problemă de pixeli; ele sunt realmente uluitoare, simple și extravagante în același timp. Poate pentru că relația lui HCB cu subiectul nu a fost niciodată subordonată încrâncenării de a produce fotografie artistică, iar forma, ritmul, suprafețele, compoziția, valorile imaginii sunt reflexele normale ale unei gândiri de perspectivă și ale unui ochi bine exersat.

THE MODERN CENTURY prezintă una dintre imaginile surprinse de HCB în România - *Într-un tren*. Așadar ...

Anunț important: toți cei care în 1975 au adormit îmbrățișați pe bancheta vreunui vagon CFR, sunt rugați să consulte site-ul MOMA. Într-un miraculos „moment decisiv” HCB le-a dăruit, în deplin anonim, celebritatea.

Mihaela Velea

Si dans le domaine des composés chimiques HCB signifie hexachlorobenzène, dans la chimie de la composition du monde réel, HCB revient à Henri Cartier-Bresson.

Pour parler de Cartier-Bresson d'une façon pertinente, la consultation d'une impressionnante base de données ainsi qu'une vaste bibliographie s'impose. Il suffit de prendre comme référence l'album Images à la Sauvette/The decisive moment (couverture signée Henri Matisse) publié en 1952, pour découvrir l'entière dimension de sa personnalité. Allant au-delà des citations archiconnues: "Henri Cartier-Bresson est le père du photojournalisme moderne" ou "l'œil du siècle", il est difficile de trouver une formule de "présentation" parfaitement adéquate; le terme photographe est parvenu dans notre mentalité à un statut plutôt marginalisé et le terme, dans l'esprit de cette mentalité, celui d'artiste ou artiste-photographe était semble-t-il, sinon totalement désapprouvé, en total désaccord au moins avec les idées de Cartier-Bresson. Passionné de photographie depuis l'enfance, avec également un réel intérêt pour la peinture (à 19 ans il étudia à l'académie d'André Lhote, fréquentant la société des artistes surréalistes), Cartier-Bresson a eu le parfait ADN d'un esprit novateur.

Au-delà de tous ces stéréotypes ou considérations ponctuelles, il est évident que, dans le contexte du 19ème siècle, l'apparition de la photographie a révolutionné la façon de penser la peinture et le rapport de la peinture à la réalité palpable. Dans ce contexte, HCB a réussi à changer profondément le regard sur la photo de presse du 20ème siècle. Peut-être n'est-ce pas un hasard si Louis Jacques Mandé Daguerre et Henri Cartier-Bresson sont nés en France.

Cartier-Bresson a beaucoup voyagé rentrant en contact avec diverses cultures. En 1975 il a aussi passé un court moment en Roumanie. L'invitation venait de la part du Conseil de la Culture et de l'Education Socialiste, à l'initiative de Silviu Comanescu-secrétaire de l'Association des Artistes Photographes de l'époque. La visite visait à célébrer l'anniversaire de trente ans depuis la victoire sur le fascisme. Il a visité à cette occasion Bucarest, Craiova, les Monastères de la région de Vâlcea, Maramures et Bucovine. Elle est hasardeuse, peut-être, l'idée qu'on puisse dire quelque chose de vraiment inédit sur Henri Cartier-Bresson mais le fait qu'il ait passé une journée entière en Oltenie a représenté pour nous un moment d'exception. Accompagné de Victor Boldar, Nicu Dan Gelep et Mihai Dan Calinescu, dans une vieille Dacia 1100 (qui a survécu au communisme jusqu'à l'actuelle démocratie), HCB a connu ici l'expérience d'une évasion par rapport à l'atmosphère des discours à caractère trop festif et formel qu'il a rencontrés à Bucarest.

35 ans après cette mémorable visite, le musée de l'Art de Craiova a exposé pour la première fois les photos prises à l'époque avec/à côté de HCB. Sous le titre 7.05.75, l'exposition a présenté le film d'une époque, d'un moment privilégié et en même temps d'un fait de hasard.

Victor Boldar, l'auteur de ces images-documents, reste le seul qui peut nous raconter maintenant l'expérience d'avoir connu personnellement Henri Cartier-Bresson et Martine Frank.

Pendant tout ce temps, le photographe de Craiova a gardé discrètement ces documents dans ses archives personnelles.

Il figure parmi ceux peu nombreux qui détiennent en ce moment des images où figure le célèbre photographe français qui, comme on le sait, acceptait rarement se faire photographier.

Il serait intéressant d'analyser la vision personnelle de chaque photographe de l'époque face aux « sujets » choisis cette journée.

Les photos de Victor Boldar ont été présentées le 7.05.2010 au Musée de l'Art de Craiova et ensuite au Musée de l'Art de Cluj-Napoca.

Celles appartenant à HCB sont accessibles virtuellement sur Internet.

En même temps le MOMA lui consacre une importante exposition rétrospective. En regardant les images nous prenons conscience que faire de la photo n'est pas seulement une question de pixels ; elles sont réellement surprenantes, simples et extravagantes à la fois.

Et cela peut-être parce que la relation de HCB avec le sujet n'a jamais été subordonnée à l'acharnement de faire de la photo artistique et la forme, le rythme, les surfaces, la composition, les valeurs de l'image sont les reflex normaux d'une pensée en perspective et d'un œil averti.

The Modern Century présente une des images prises par surprise par HCB en Roumanie-Dans un train. Donc...
Annonce importante : tous ce qui en 1975 se trouvaient être endormis et enlacés sur la banquette d'une quelconque
voiture des Chemins de Fer roumains sont priés de consulter le site du MOMA. Dans un miraculeux « moment décisif »,
HCB leur a offert, en parfait anonymat, la célébrité.

Mihaela Velea

Henri Cartier-Bresson în Oltenia

7 mai 1975. Dimineața unei zile care, deși nu anunța nimic spectaculos pentru mulți olteni, îi adună împreună pe Victor Boldâr, Nicu Dan Gelep și Mihai Dan Călinescu într-una din cele mai intense 24 de ore ale vieții lor de fotografi. Cei trei urmează să îi însoțească pe Henri Cartier-Bresson și pe Martine Franck într-o expediție fotografică în Oltenia.

Henri Cartier-Bresson en Olténie

Le 7 mai 1975. Une matinée qui n'annonçait rien de spectaculaire pour la plupart des habitants de l'Olténie, mais qui allait réunir Victor Boldâr, Nicu Dan Gelep et Mihai Dan Călinescu en route vers les plus intenses 24 heures de leurs existences de photographes. Les trois allaient accompagner Henri Cartier-Bresson et Martine Franck dans une expédition photographique autour de l'Olténie.

Vizita

Conform unor articole publicate în ultimii ani, în 1975, pe harta vizitei lui Henri Cartier-Bresson în România se regăsesc, pe rând, Bucureștiul, Maramureșul, Nordul Moldovei și Oltenia. Itinerarul zilei de “sud-vest” are în program cunoscutele mănăstiri din nordul Olteniei: Hurezi, Govora, Mănăstirea dintr-un lemn și orașele Râmnicu-Vâlcea, Horezu și Bălcești. Autoturismul Dacia 1100, condus de Victor Boldâr, cu care călătoresc protagoniștii expediției, face o primă oprire pe „ogoarele patriei”, unde un grup de țărani lucrează pământul. Cele patru aparate Leica ale familiei Bresson clănțane tot timpul, filmele fiind schimbate cu o dexteritate nemaîntâlnită. Henri - Cartier Breson și Martine Franck fotografiază cu Leica, câte două aparate fiecare, unul pe umăr și unul la gât, cu filme KODAK TRIXPAN 400.

La Visite

D'après les articles publiés pendant les dernières années, en 1975, la carte de la visite de Henri Cartier-Bresson en Roumanie nous montre en ordre précise Bucarest, le Maramures, le Nord de la Moldavie et l'Olténie. L'itinéraire de la journée consacrée au sud-ouest du pays couvre les fameux monastères du nord de l'Olténie: Hurezi, Govora, le Monastère « Dintr-un Lemn » (construit à partir d'un seul tronc de chêne) et les villes de Râmnicu-Vâlcea, Horezu et Bălcești. La voiture Dacia 1100, conduite par Victor Boldâr, dans laquelle voyagent les protagonistes de l'expédition, fait un premier arrêt sur « les champs de la patrie » où quelques paysans labourent la terre. Les quatre Leicas de la famille Bresson broutent sans cesse, les films sont changés avec une dextérité jamais vue encore. Henri Cartier-Bresson et Martine Franck prennent des images avec des Leicas, chacun à deux appareils, l'un à l'épaule et l'autre autour du cou, avec des films KODAK TRIXPAN 400.

Deși reticenți în a fi fotografiați, atât Henri Cartier-Bresson cât și Martine Franck se lasă de această dată, cu multă bunăvoință, surprinși în numeroase cadre. Grupul își urmează itinerarul stabilit cu câteva abateri simpatice, una dintre ele fiind aceea în care cei doi se lasă fotografiați zâmbind dintr-un cadru de carte poștală cu ... „Amintire din Râmnicu-Vâlcea”. Ziua se termină pe peronul gării din Craiova, unde cei doi protagoniști se îmbarcă spre o nouă destinație.

Câteva dintre fotografiile din Oltenia ale lui H. Cartier-Bresson pot fi recunoscute cu ușurință, în special cele făcute în dimineața zilei. Probabil s-ar putea lega de această vizită și fotografia cea mai cunoscută din România a celebrului fotograf, și anume aceea în care apar cei doi tineri, un el și o ea, surprinși dormind pe o banchetă dintr-un compartiment al CFR.

Malgré leur réticence habituelle d'être photographiés, Henri Cartier-Bresson et Martine Franck acceptent cette fois de bonne grâce à être surpris en nombreux cadres. Le groupe suit l'itinéraire initial à part quelques détours sympas, comme l'instantané où les deux se laissent photographiés tout en souriant, dans un cadre de carte postale ... « Souvenir de Râmnicu-Vâlcea ». Le jour finit sur le perron de la gare de Craiova, où le couple s'embarque vers une autre destination.

Quelques photographies d'Olténie par Henri Cartier-Bresson sont faciles à reconnaître, surtout celles prises pendant la matinée de ce jour-là. On peut aussi associer à cette visite l'image la mieux connue parmi les photos prises par le célèbre photographe en Roumanie. Elle surprend deux jeunes, un homme et une femme, endormis sur la banquette d'un train des Chemins de Fer Roumains.

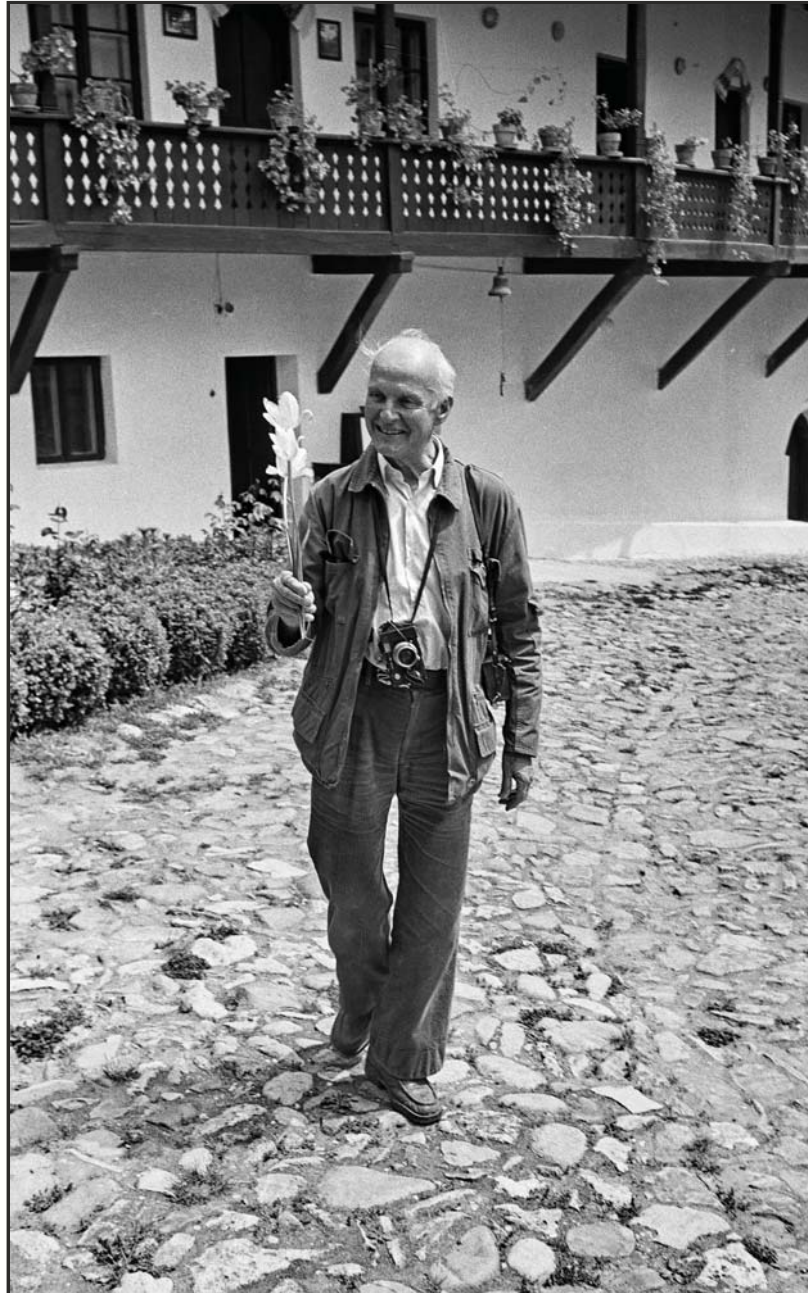
Oaspeții

Henri Cartier-Bresson (22 august 1908 – 3 august 2004). Unul dintre cei mai renumiți fotografi ai secolului XX.

„Pentru mine, spune Cartier-Bresson, fotografia este cunoașterea simultană, într-o fracțiune de secundă, a semnificației unui eveniment, ca și a preciziei organizării formelor care conferă acestui conținut expresia adecvată. Sunt încredințat că, în actul trăirii, descoperirea de sine e făcută simultan cu descoperirea lumii din jurul nostru, care ne poate modela, dar care poate fi, de asemenea, afectată de noi. Un echilibru trebuie stabilit între aceste două lumi: cea dinăuntrul nostru și cea din afara noastră. Ca rezultat al unui proces reciproc constant, aceste două lumi ajung să formeze una singură. Și această lume e cea pe care trebuie să o comunicăm”.

În anii 1927-1928 studiază pictura la Paris, la Școala lui Andre Lhote. Realizează primele fotografii în 1931, în Africa. 1933: prima expoziție. 1947: împreună cu Robert Capa, David Seymour (Chim), William Vandivert și George Rodger înființează Agenția Magnum. 1933-1974: desfășoară o activitate fotografică intensă (Japonia, URSS, India, Mexic, Cuba, China, SUA, Africa), iar în 1974 se dedică graficii. În 2000 se pun bazele Fundației Henri Cartier-Bresson, care are drept scop conservarea și promovarea creației lui Bresson. 2002: Fundația Bresson obține din partea guvernului Franței statutul de „utilitate publică”. 2003: Inaugurarea oficială a Fundației Bresson. Președintele și co-fondator a fost doamna Martine Franck.

Les Invités

Henri Cartier-Bresson (le 22 août 1908 – le 3 août 2004). L'un des plus fameux photographes du XXème siècle.

«Pour moi, dit Cartier-Bresson, la photographie est la reconnaissance simultanée en une fraction de seconde de l'importance d'un événement, ainsi que l'organisation précise de la forme qui donne à l'événement son expression propre. Je crois que, à travers l'acte de vivre, la découverte de soi-même se fait en même temps que la découverte du monde qui nous entoure. Celui ci peut nous modeler, mais aussi être modifié par nous. Il faut établir un équilibre entre ces deux mondes, celui qui est en nous, et celui qui est en dehors de nous. Résultat de ce processus réciproque constant, les deux mondes n'en font plus qu'un. Et c'est ce monde que nous devons communiquer. »

En 1927-1928, Henri Cartier-Bresson étudie la peinture à L'École d'André Lhote, à Paris. Il prend ses premières photos en 1931, en Afrique. En 1933 a lieu sa première exposition. En 1947, de connivence avec Robert Capa, David Seymour (Chim), William Vandivert et George Rodger, il fonde l'Agence Magnum. Entre 1933 et 1974 il s'engage dans une activité photographique intense (au Japon, dans l'ancienne U.R.S.S., en Inde, au Mexique, au Cuba, en Chine, aux États-Unis, en Afrique) et dès 1974 il se dédie à la graphique. En 2000 on établit la Fondation Henri Cartier-Bresson au but de conserver et promouvoir la création de l'artiste. En 2002, la Fondation Bresson obtient la reconnaissance d'utilité publique de la part du gouvernement français. L'inauguration officielle de la Fondation Bresson a lieu en 2003.. Sa présidente et cofondatrice a été Madame Martine Franck.

Martine Franck

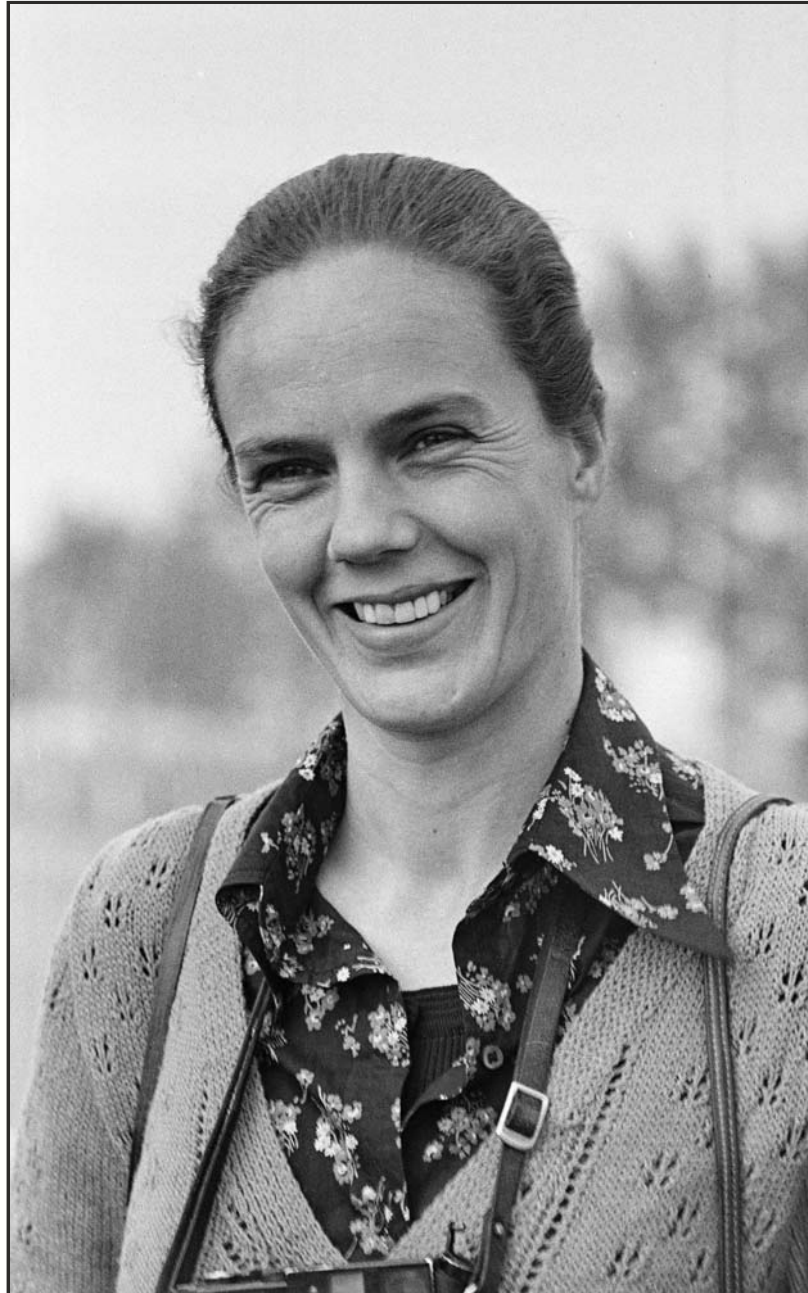
Martine Franck (02 aprilie 1938 – 16 august 2012) fotografă belgiană, membră a Agenției Magnum din 1980. Martine Franck și Henri Cartier-Bresson s-au cunoscut în 1966, perioada în care Franck fotografia prezentări de modă pariziene pentru New York Times. A fost cea de-a doua soție a lui Cartier-Bresson, președinte și co-fondator al Fundației Henri Cartier-Bresson. Din 1963 lucrează cu Time-Life în Paris. Colaborează cu Agenția Vu (Paris) la începutul anilor '70 pentru ca în 1972 să devină co-fondator al Agenției Viva. Lucrează și pentru Vogue, devenind totodată fotograf oficial al Théâtre du Soleil din 1964. Vernisează peste zece expoziții personale și publică numeroase albume, în special fotografie documentară și portret.

„Fotografia nu e neapărat o minciună, dar nici un adevăr. Ține mai mult de o trăire, de o impresie personală. Cel mai mult în fotografie îmi place momentul pe care nu îl poți anticipa...”, spunea undeva Martine Franck.

Martine Franck

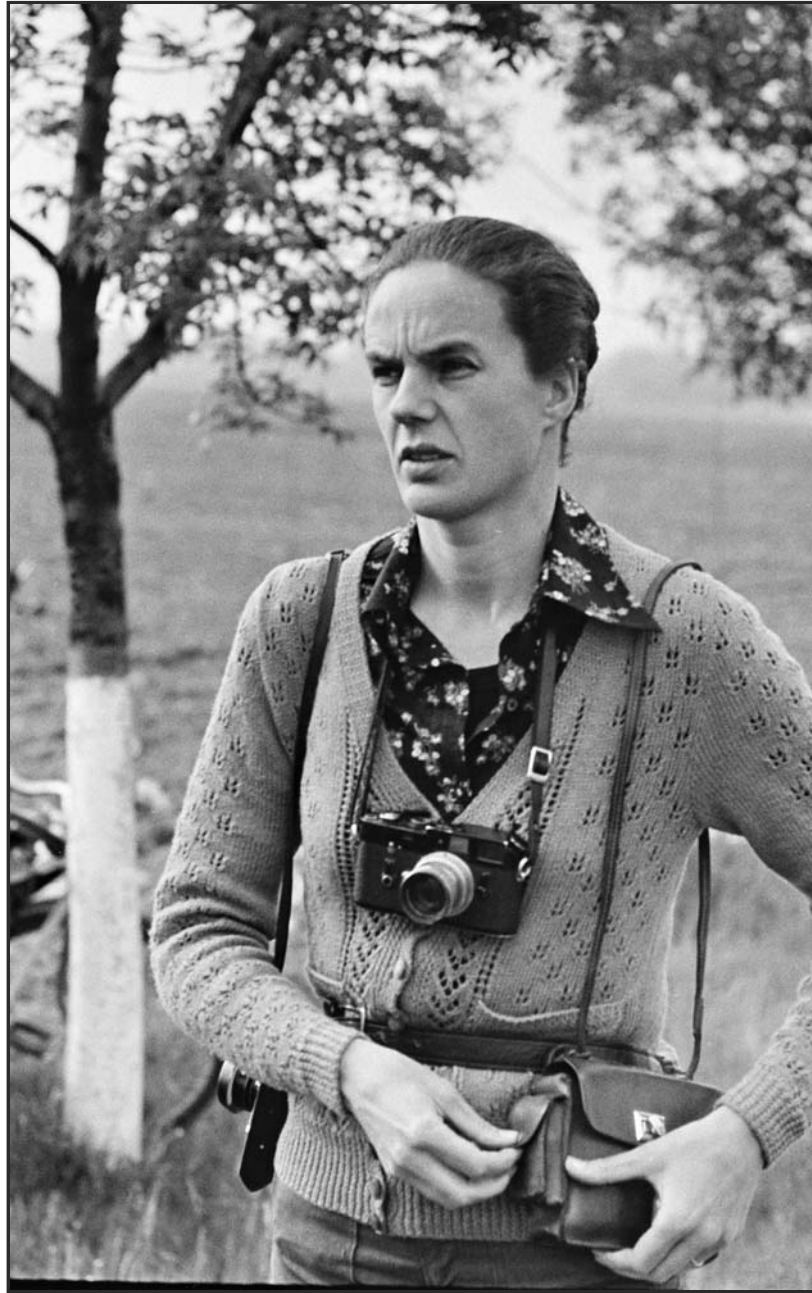
Martine Franck (le 2 avril 1938 - le 16 août 2012), photographe belge, membre de l'Agence Magnum dès 1980. Martine Franck et Henri Cartier-Bresson se sont rencontrés en 1966, quand Franck prenait des photos aux défilés de haute-couture parisiennes pour le New York Times. Elle est devenue la seconde épouse de Cartier-Bresson, puis la présidente et cofondatrice de la Fondation Henri Cartier-Bresson. À partir de 1963 elle a travaillé avec Time-Life à Paris. Au début des années '70 elle a collaboré avec l'Agence Vue (Paris) et en 1972 elle est devenue cofondatrice de l'Agence Viva. Martine Franck a travaillé aussi pour Vogue, et en 1964 est devenue le photographe officiel du Théâtre du Soleil. Elle a organisé plus de dix expositions personnelles et a publié de nombreux albums contenant surtout de la photographie documentaire et des portraits.

« Une photographie n'est pas nécessairement un mensonge, mais ce n'est pas non plus la vérité. C'est plutôt une impression flottante, subjective. Ce que j'aime le plus dans la photographie est ce moment que l'on ne peut anticiper... », disait une fois Martine Franck.

Gazdele

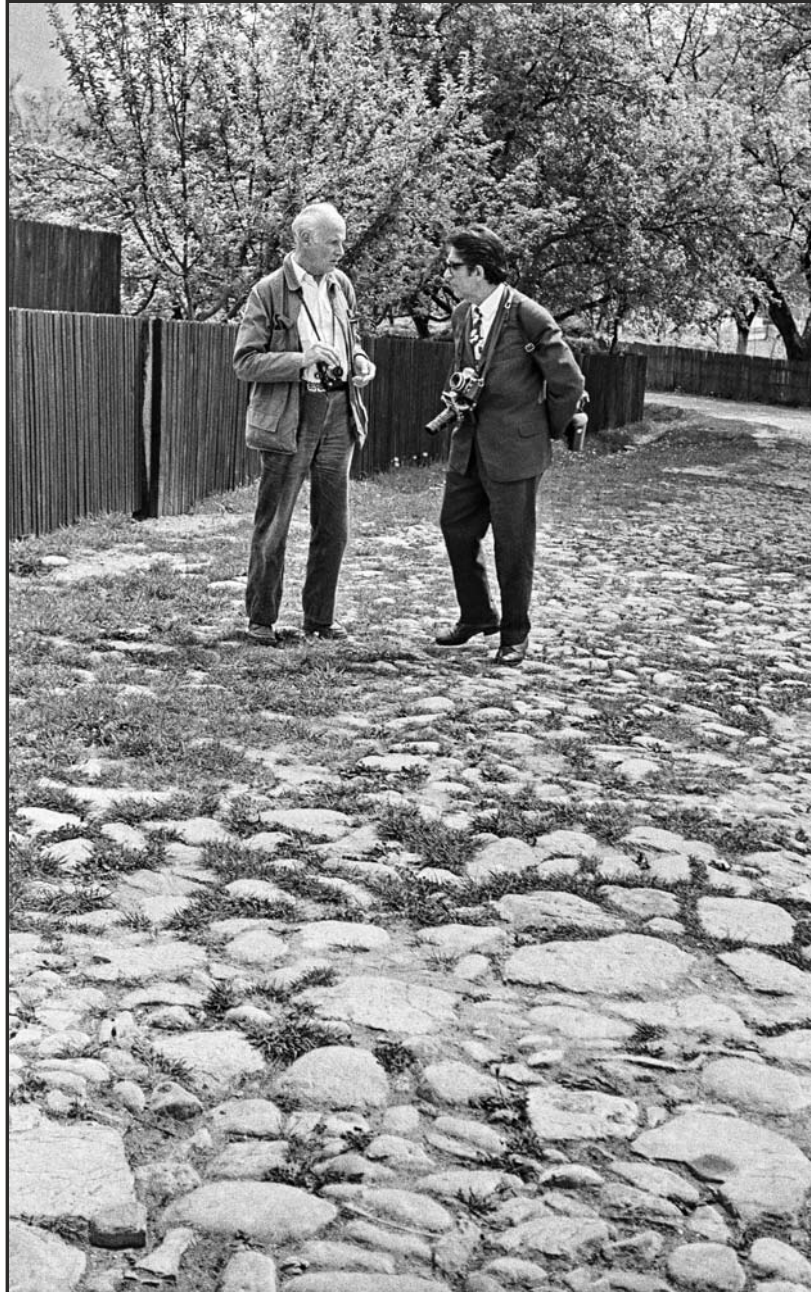
Nicu Dan Gelep – E.FIAP (12 mai 1919 – 22 august 2008) Autodidact, începe să facă fotografie la vârsta de 38 de ani. Activează ca scenograf-asistent la Teatrul Național Craiova, reprezentând a treia generație a familiei Gelep care a slujit scena Naționalului craiovean. Obține peste 20 premii la saloane internaționale de fotografie și peste 100 de premii la saloane naționale de fotografie. Vernisează zece expoziții personale. În 1988, „Melancolie” a fost prima fotografie românească admisă în colecția istorică a Federației Internaționale de Artă Fotografică. Membru fondator al Fotoclubului Craiova în 1963, alături de avocatul Mihai Dan Călinescu. Președinte de onoare al fotocluburilor Mircea Faria și Mihai Dan Călinescu din Craiova. Vorbitor de franceză și germană, Nicu Dan Gelep a fost în data de 7 mai 1975 ghidul cuplului Franck-Bresson.

Les Hôtes

Nicu Dan Gelep – E. F.I.A.P. (le 12 mai 1919 – le 22 août 2008) Autodidacte, il a débuté en photographie à l'âge de 38 ans. Il a travaillé comme assistant scénographe au Théâtre National de Craiova, représentant la troisième génération de la famille Gelep qui a servi la scène de cet établissement. Nicu Dan Gelep a obtenu plus de 20 prix aux salons internationaux de photographie et plus de 100 prix aux salons nationaux. Il a organisé 10 expositions personnelles. En 1988, « Mélancolie » a été la première photographie roumaine admise dans la collection historique de la Fédération Internationale de l'Art Photographique. En 1963, avec l'avocat Mihai Dan Călinescu, il est devenu aussi l'un des membres fondateurs du Photo-club Craiova, étant aussi le président d'honneur des photo-clubs Mircea Faria et Mihai Dan Călinescu de Craiova. Parlant le français et l'allemand, Nicu Dan Gelep a été le guide du couple Franck-Bresson le 7 mai 1975.

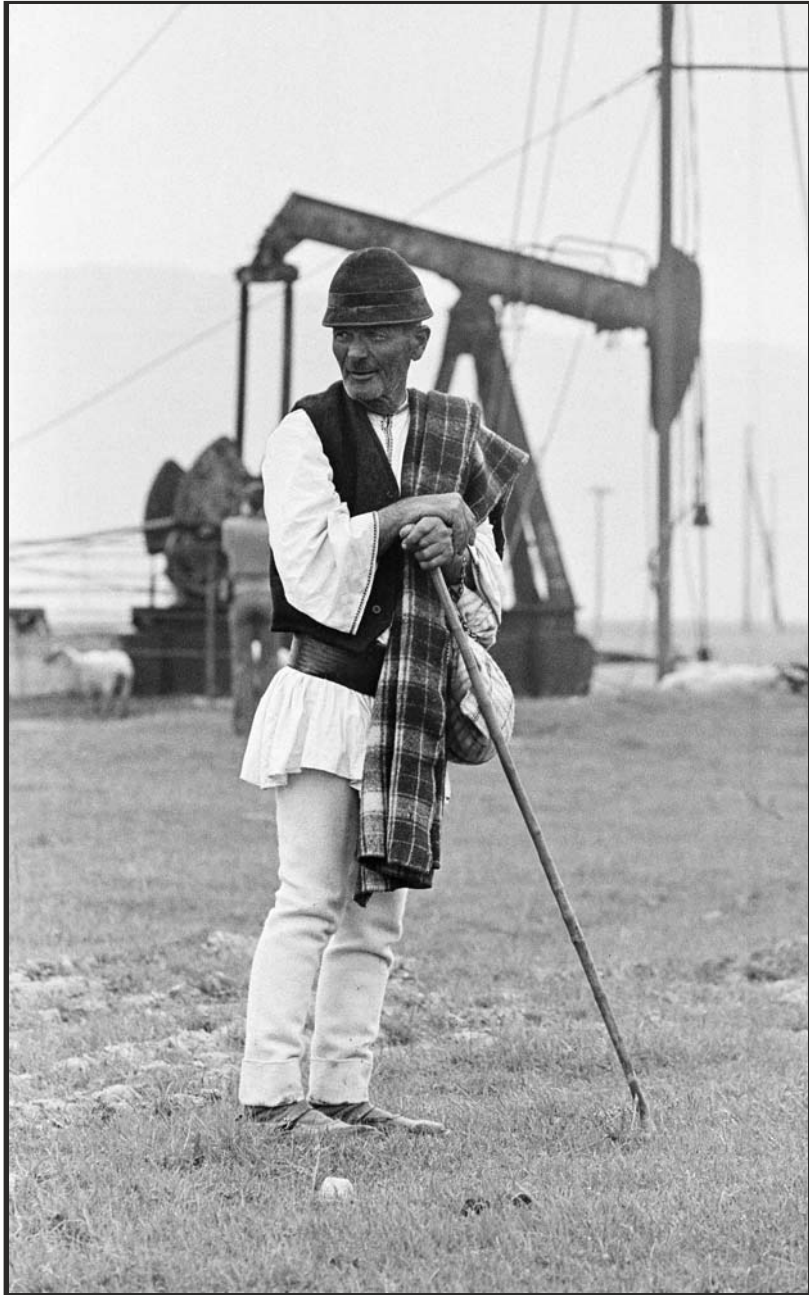

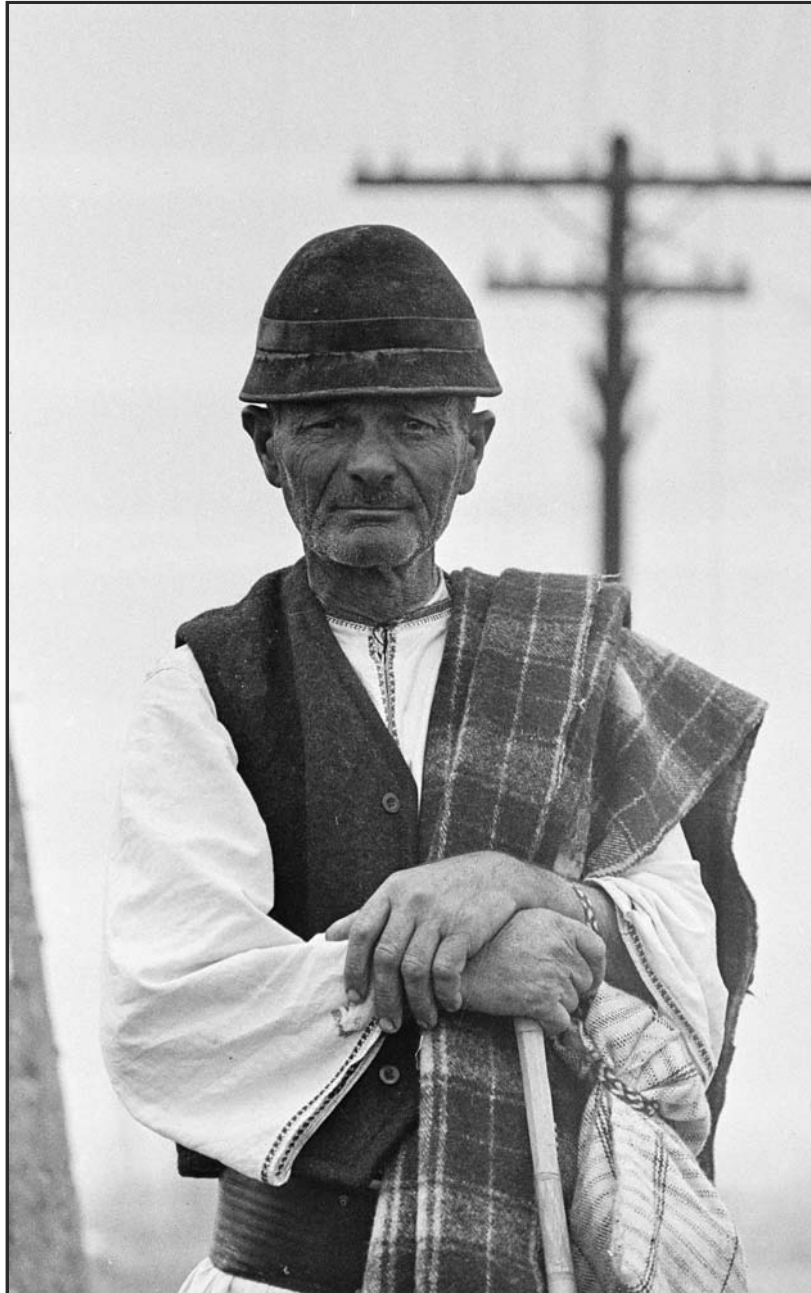

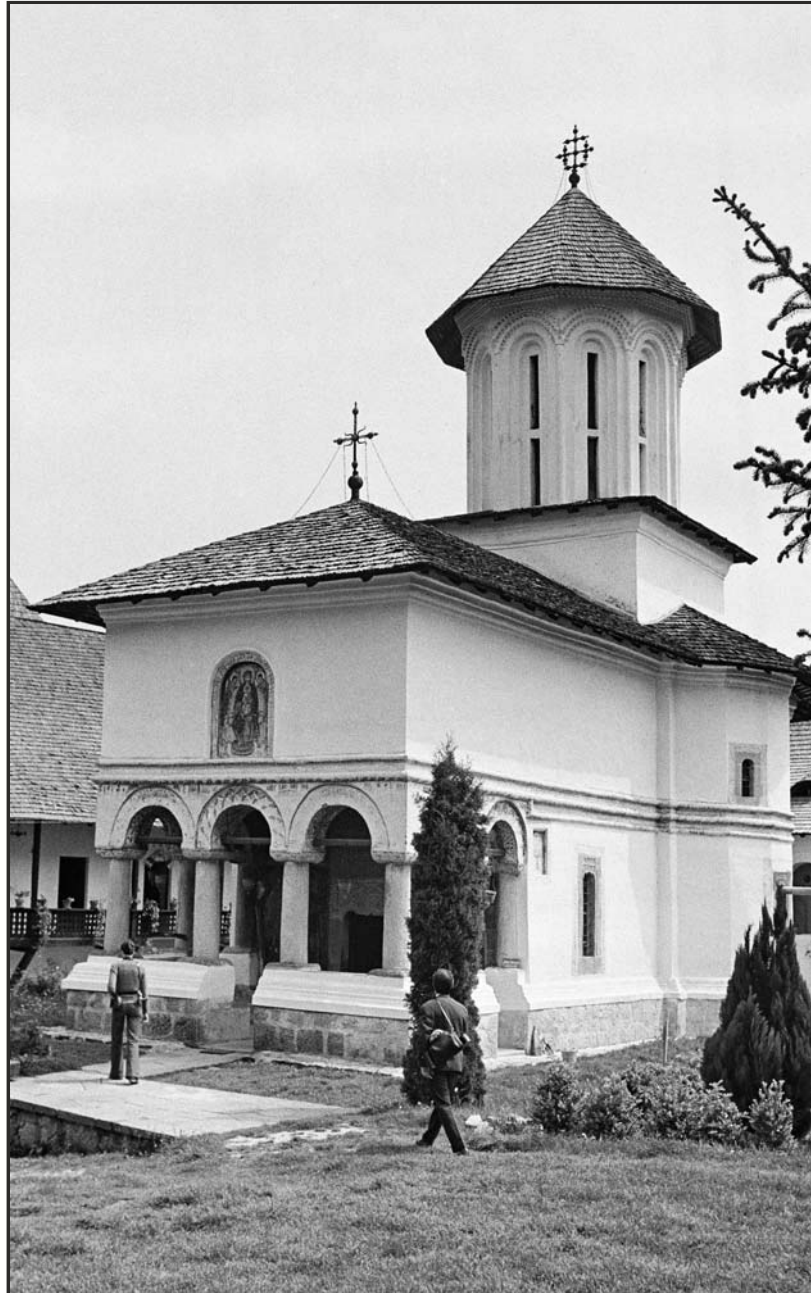

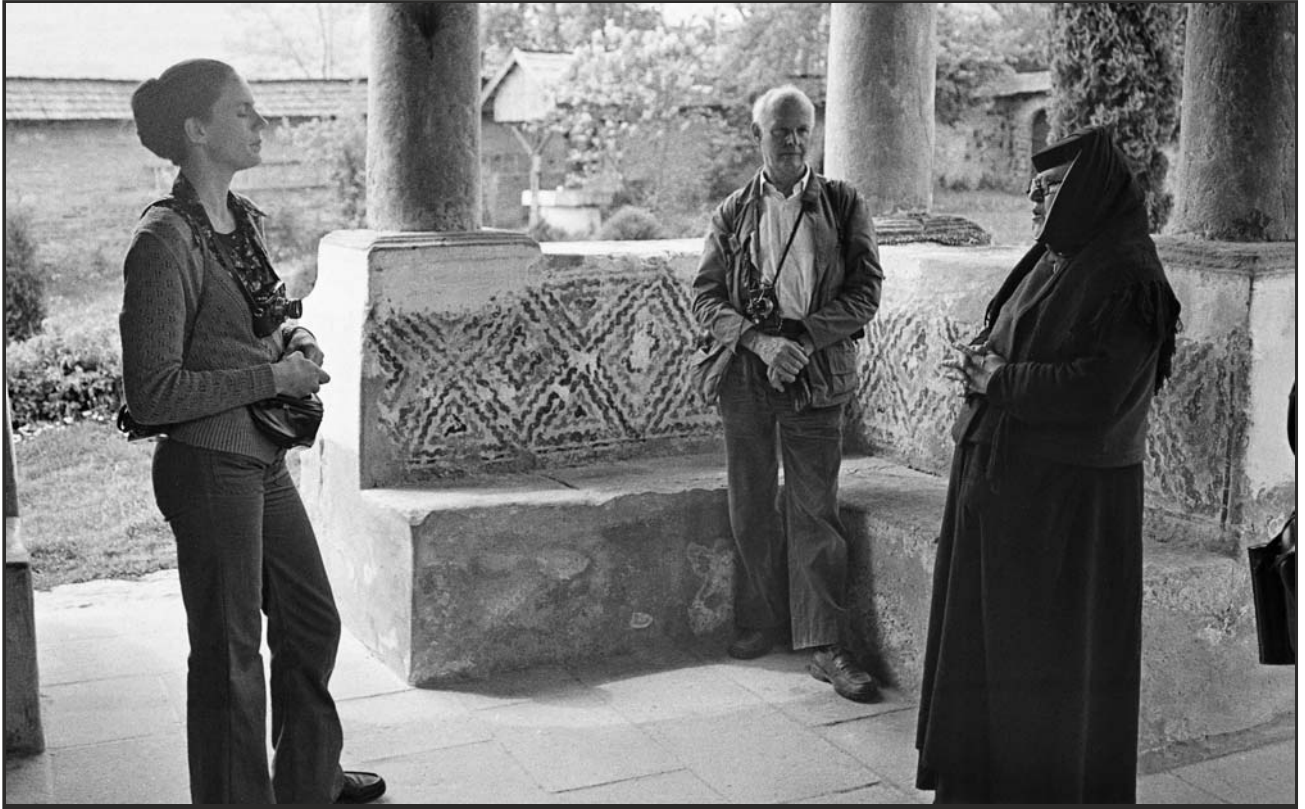

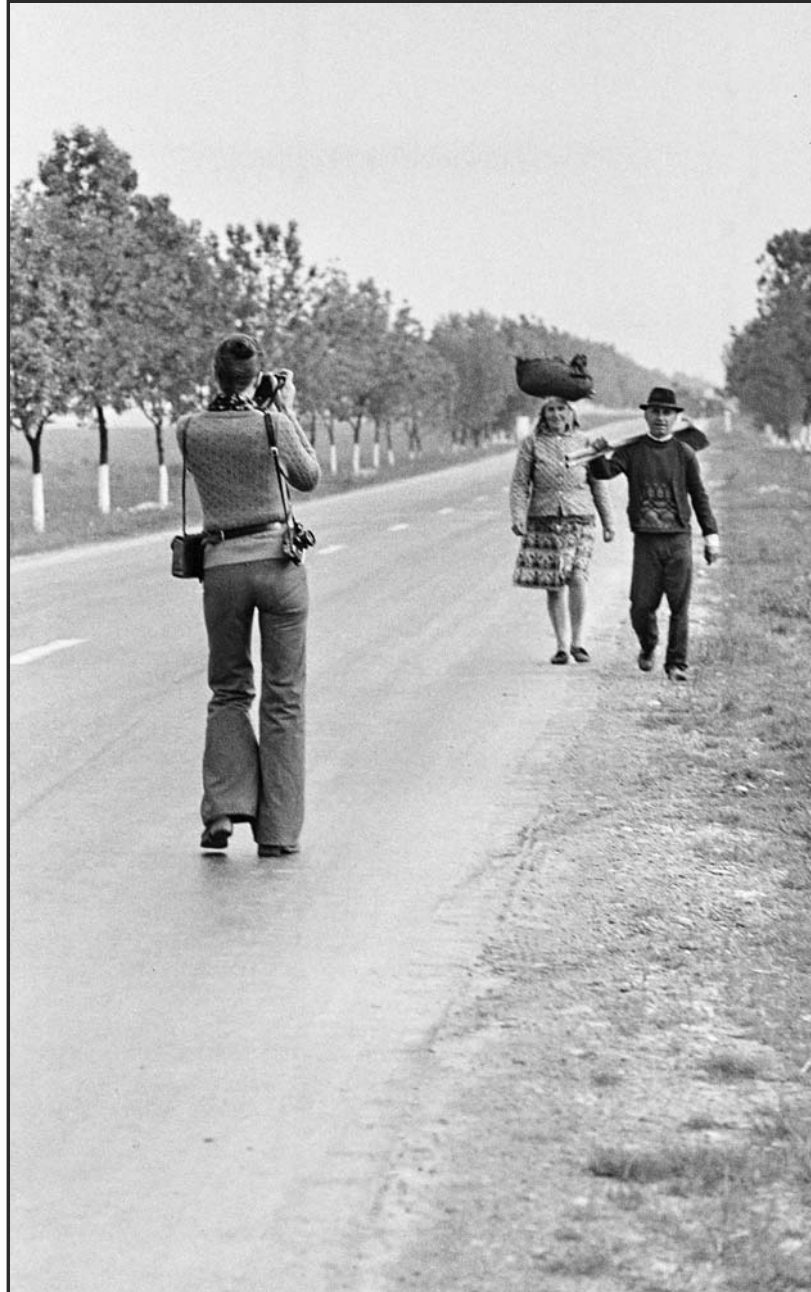

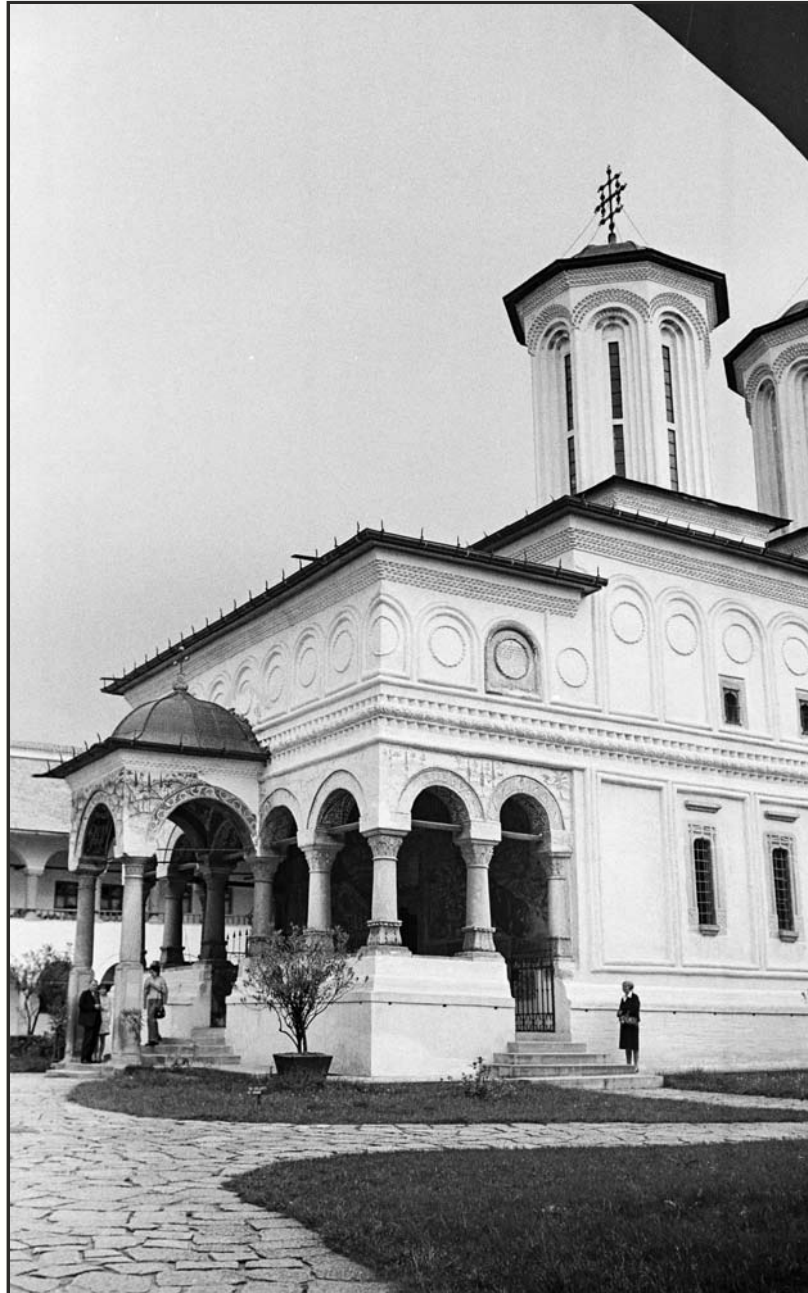

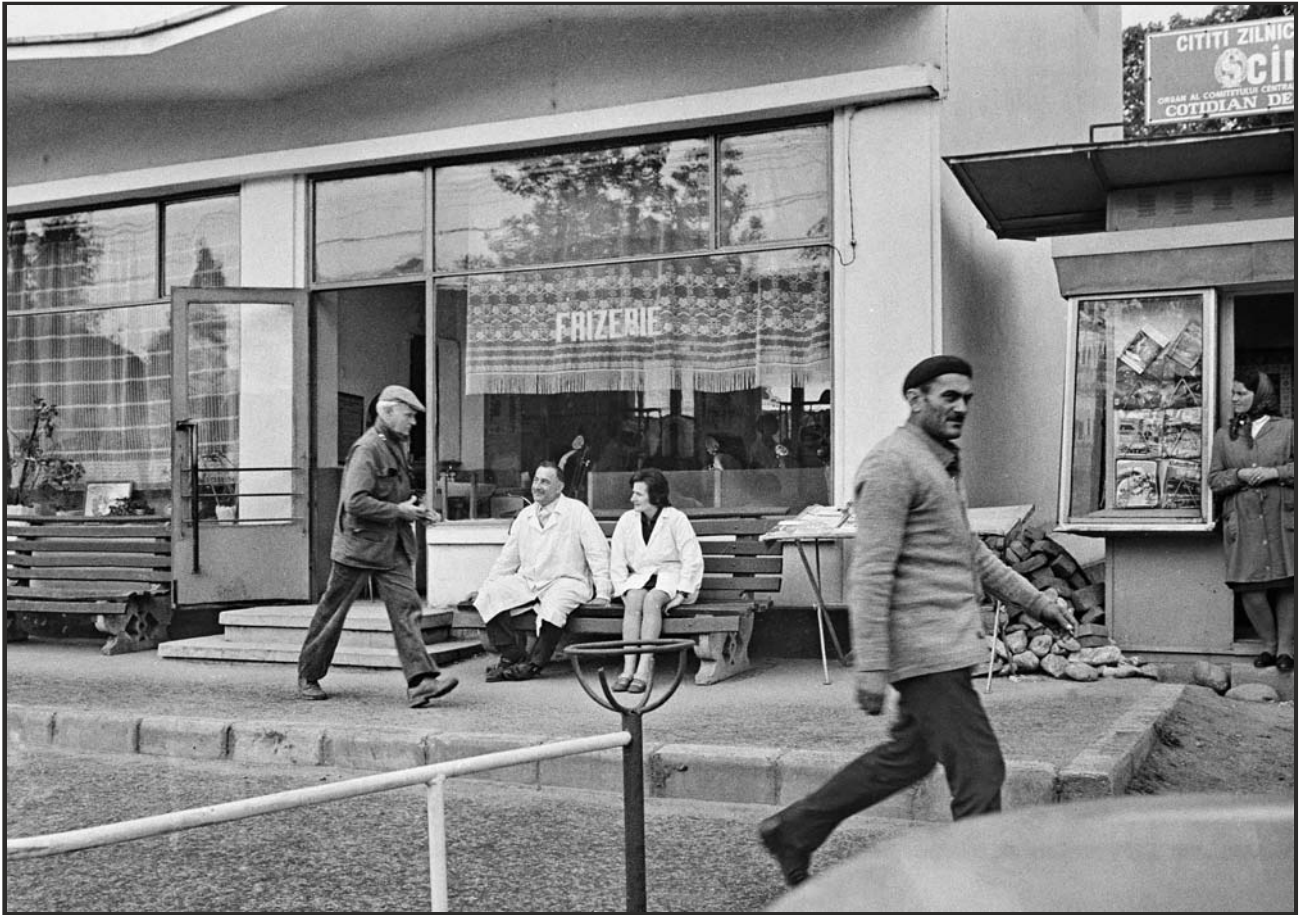

Mihai Dan Călinescu – E.FIAP (5 februarie 1920 – 13 noiembrie 1984). Primele fotografii le realizează în 1954. Avocat, personalitate puternică, orator desăvârșit și președinte al Fotoclubului Craiova timp de 21 de ani. A obținut 38 de premii la 171 de expoziții naționale și 38 de expoziții internaționale. Portretist pasionat, surprinde în fotografiile sale aspecte din cotidian. Acestea constituie astăzi o colecție valoroasă a categoriei „documentar artistic”. În 6 mai 1975, în calitate de președinte al Filialei Oltenia a Asociației Artiștilor Fotografi din România, i-a primit pe Martine Franck și Henri Cartier-Bresson la Craiova, au făcut împreună un tur al orașului și a organizat deplasarea de a doua zi în nordul Olteniei. Bun vorbitor de limbă franceză, nu a pierdut ocazia de a asculta la o cafea, la restaurantul gării din Craiova, impresiile oaspeților francezi despre România.

Mihai Dan Călinescu – E.F.I.A.P. (le 15 février 1920 – le 13 novembre 1984). Il a pris ses premières photos en 1954. Avocat, forte personnalité et orateur accompli, il a été le président du Photo-club Craiova pendant 21 ans. Mihai Dan Călinescu a reçu 38 prix à 171 expositions nationales et 38 expositions internationales. Portraitiste passionné, il a surpris dans ses photos les aspects du quotidien. Elles représentent aujourd'hui une précieuse collection dans la catégorie « documentaire artistique ». Le 6 mai 1975, en qualité de président de la Filiale Olténie de l'Association de Artistes Photographes de Roumanie, il a accueilli Martine Franck et Henri Cartier-Bresson à Craiova, les a accompagnés dans le tour de la ville et a organisé leur voyage du jour suivant, au nord de l'Olténie. Connaissant très bien le français, il n'a pas perdu l'occasion d'écouter les impressions des invités français sur la Roumanie, tout en buvant une tasse de café sur le perron de la gare de Craiova.

Victor Boldâr – E.FIAP (n. 1935) La vârsta de 75 de ani, în 7 mai 2010, a oferit publicului, după 35 de ani de la captarea imaginilor pe peliculă fotografică, instantanee inedite cu Martine Franck și Cartier-Bresson. Victor Boldâr nu dă interviuri. Din 1963 locuiește împreună cu familia în același apartament de la ultimul etaj al unui bloc din Craiova. Aici, într-un laborator improvizat, a dezvoltat mii de filme, diapositive sau fotografii. Memoriile sale sunt transpuse pe peliculă fotografică. Mai nou, captează digital și stochează pe diverse medii. Analizând imaginile din mai 1975 se poate spune că Victor Boldâr a reușit paradoxul în fotografie: să-l surprindă pe Bresson, „à la Bresson”. Imediat după vizită a trimis un set complet de fotografii la Asociația Artiștilor Fotografi, sediul central din București, cu rugămintea de a fi trimise lui Cartier-Bresson. În acea perioadă, corespondența externă, în special cea cu Europa de Vest, se făcea în mod „organizat”. Târziu, după revoluție, a apărut dovada că acele fotografii nu au ajuns niciodată la Bresson: una dintre ele a fost publicată pe internet.

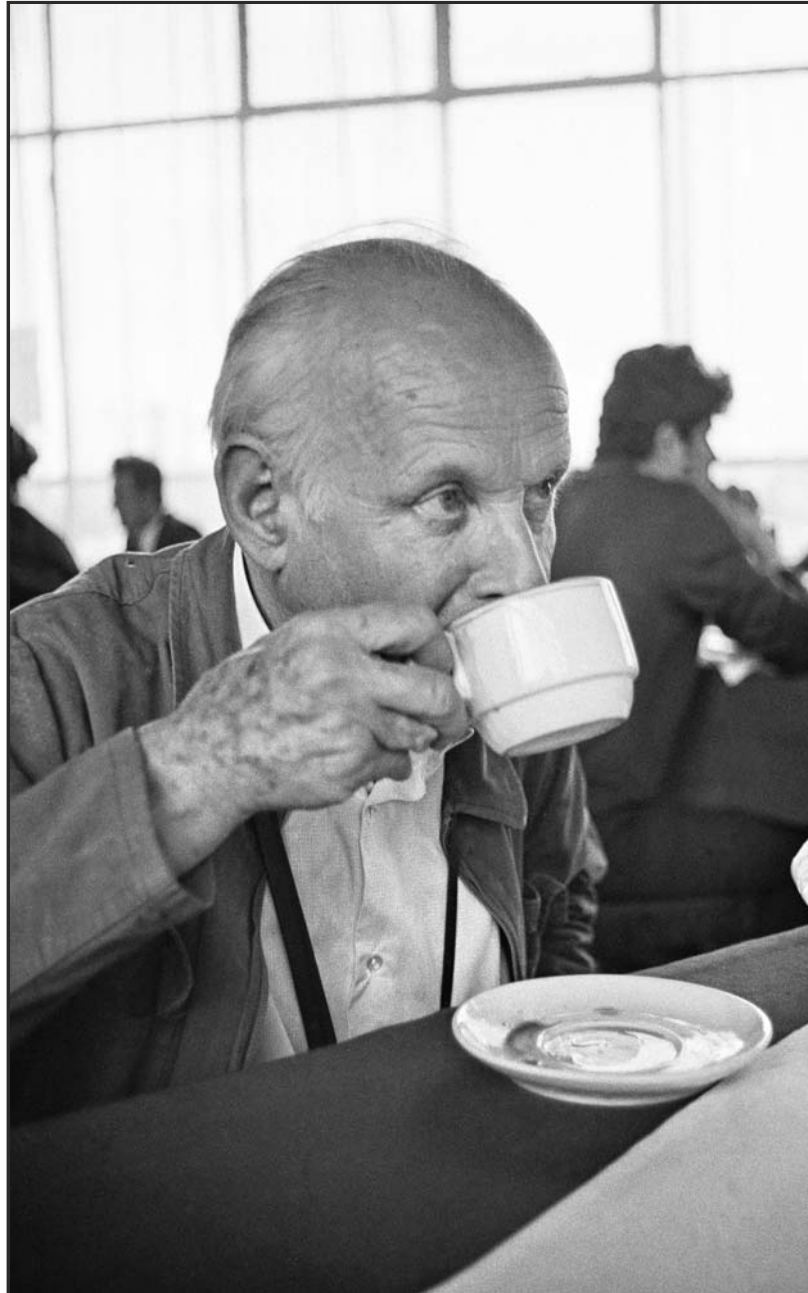
Victor Boldâr – E.F.I.A.P. (né en 1935) A l'âge de 75 ans, le 7 mai 2010, il a offert au public, 35 années après leur capture sur pellicule photographique, des images inédites avec Martine Franck et Cartier-Bresson. Victor Boldâr ne donne pas d' interviews. Depuis 1963 il habite avec sa famille dans le même appartement situé au dernier étage d'un immeuble de Craiova. Là-haut, dans un laboratoire improvisé, il a développé des milliers de films, diapositifs ou photos. Ses mémoires sont transposées sur la pellicule photographique. Récemment, il a commencé à faire des captures digitales et à les stocker en divers environnements. Tout en analysant les images de mai 1975 l'on peut dire que Victor Boldâr a tourné le paradoxe de la photographie: surprendre Bresson «à la Bresson». Tout juste après la visite, il a transmis un set de photographies à l'Association des Artistes Photographes, au siège central de Bucarest, demandant d'être envoyées chez Henri Cartier-Bresson. À cette époque-là, le courrier pour l'étranger, surtout pour l'Europe Occidentale, était envoyé d'une manière «organisée». Seulement plus tard, après la révolution de décembre 1989, on a découvert que ces photos ne sont jamais arrivées chez Bresson – l'une d'entre elles a été publiée sur internet.

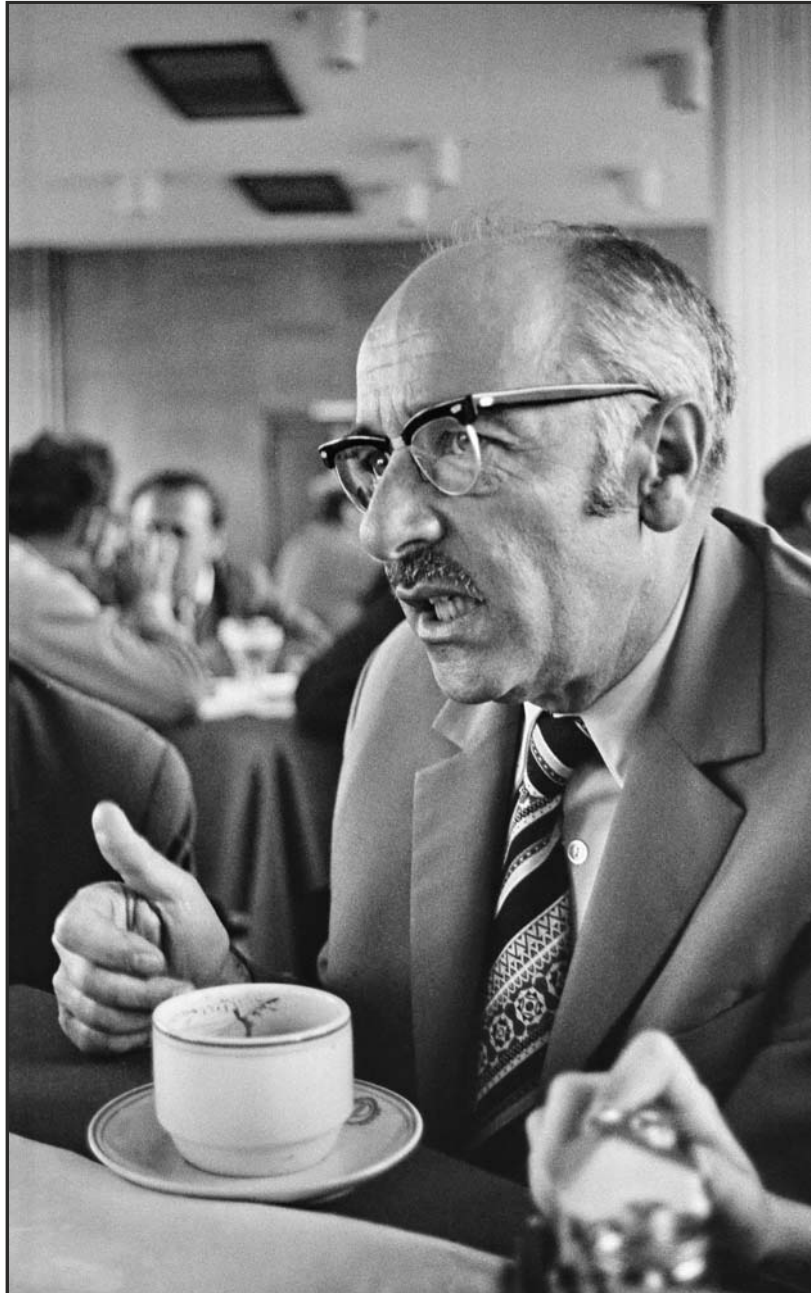

Victor Boldâr, cu o modestie ieșită din comun, refuză să-și facă inventarul premiilor și participărilor la saloane și expoziții. Nu a contabilizat încă la câte fotocluburi din țară este membru de onoare. Lui Victor Boldâr îi place nu numai fotografia, dar și numărul 35. Omul și fotograful Boldâr nu se grăbesc deloc. Punctează mereu la numărul 35 însă. După acel 7 mai 1975, fotograful a deschis din nou cărțile cu o altă expoziție, de data aceasta cu ultimul concert pe care Phoenix l-a susținut în România, în 1977, înainte de îmbarcarea spre vest, în carcările boxelor Marshall. “77Craiova: Ultimul Concert” fotografiată pe 20 mai 1977 a fost vernisată în 2012.

L-am întrebat domnul Boldâr despre fotografiile și timpul lor. Nu vrea să spună prea multe. Face fotografiile de 50 de ani. El le face, le dezvoltă apoi ele au viața lor. La începuturi, când nu era toată tehnologia digitală, le dezvoltă singur, cu rețetele lui, iar o cutie de pantofi și multă imaginație știau să țină loc de aparat de copiat prin contact. Acum e mult mai simplu, dar spune, zâmbind, că nu alegem noi momentul în care ne naștem. Așa și fotografiile cu drumul lor.

Victor Boldâr refuse, par une modestie singulière, de faire l'inventaire des prix obtenus et de ses participations aux salons et aux expositions. Il n'a pas tenu non plus le compte des photo-clubs de Roumanie qui l'ont accueilli comme membre d'honneur. Victor Boldâr n'aime pas que la photographie, mais aussi le nombre 35. Boldâr, l'homme et le photographe, ne se dépêche pas; il mise toujours sur le 35. Après ledit 7 mai 1975, le photographe a ouvert le jeu avec une nouvelle main à cartes, une nouvelle exposition; cette fois il s'agit du dernier concert soutenu par la troupe Phoenix en Roumanie, avant qu'ils s'embarquent pour l'Occident dans les carcasses des boîtes Marshall. Il s'agit de 77 Craiova : Le Dernier Concert, une suite photographiée le 20 mai 1977 et présentée au public en 2012.

J'ai posé des questions à Monsieur Boldâr sur les photographies et sur leur temps. Il ne veut pas dire grand-chose. Il réalise des photos depuis 50 ans. Il les prend, les développe et puis les laisse vivre leur propre vie. Au début, quand la technologie digitale n'existait pas, il développait tout seul ses films, utilisant des recettes personnelles. De même, une boîte à souliers et beaucoup d'imagination savaient prendre la place d'un appareil d'agrandissement. Maintenant c'est beaucoup plus simple, mais on ne choisit pas le moment de notre naissance, comme il précise en souriant. Ainsi, les photographies ont aussi leur voie à elles.

Expoziție după 35 de ani

“Despre vizita lui Henri Cartier-Bresson la club s-a vorbit de-a lungul timpului ca despre o legendă: c-ar fi fost pe aici... că lucra pe Leica cu filme Kodak, special făcute pentru el... că «trăgea» de la piept, prin surprindere, cu o cadență impresionantă... Cu toate astea, nu am văzut nicio fotografie despre acest episod, până în 2010. De asta am și «investit» în expoziție, din curiozitate.” Acestea au fost vorbele lui Dorian Delureanu, sufletul organizator al expoziției de fotografie a lui Victor Boldâr, vernisată în 7 mai 2010 la Muzeul de Artă din Craiova.

Victor Boldâr: un om discret. O mulțime de fotografii inedite, văzute doar de puțini cunoscuți sunt prezentate publicului după 35 de ani. Autorul lor se lasă convins de către Doru Delureanu să deschidă o expoziție cu povestea în imagini a zilei de 7 mai 1975.

Într-un alt 7 mai, în anul 2010, un domn distins, cu un zâmbet ușor timid coboară dintr-o mașină Dacia 1100 în fața Muzeului de Artă din Craiova. Este fotografii Victor Boldâr, care se întoarce cu mașina pe care o conducea acum 35 de ani, la vernisajul expoziției sale. Este o zi cu o vreme nehotărâtă însă de la etajul muzeului se vede ușa deschizându-se și oameni pășind în urma umbrelor. Sala oglinzilor devine neîncăpătoare și artistul își spune, cu multă modestie, povestea. Fotografiiile își surprind privitorii una câte una. O frizerie și un chioșc de ziare în colț, țărani lucrând pe câmp, portrete cu o ceașcă de cafea. Într-una dintre imagini, un chip de femeie se vede în geamul compartimentului din care Henri Cartier-Bresson și Martine Franck fotografiază. Să fie ea tânăra din cunoscuta fotografie cu cei doi tineri dormind în compartimentul de tren?

Cristina Irian

"O fotografie reprezintă pentru mine recunoașterea simultană, într-o fracțiune de secundă, pe de-o parte a semnificației unui fapt, pe de altă parte a organizării riguroase a formelor percepute vizual și care reprezintă acel fapt."

Henri Cartier-Bresson

Une exposition 35 ans plus tard

«Sur la visite d'Henri Cartier-Bresson au club on a toujours parlé comme si l'on racontait une légende: on dit qu'il est passé par ici ... qu'il travaillait avec un Leica aux films Kodak faits spécialement pour lui ... qu'il «tirait à la hanche» par surprise, avec une cadence impressionnante ... Cependant, je n'ai vu aucune photographie de cet épisode jusqu'à 2010. C'est la raison pour laquelle j'ai „investi” dans cette exposition, par curiosité. » Ce sont les mots de Dorian Delureanu, l'esprit organisateur de l'exposition de photographie de Victor Boldâr, inaugurée le 7 mai 2010 au Musée d'Art de Craiova.

Victor Boldâr – un homme discret. Beaucoup de photos inédites, vues seulement par ses proches, sont présentées au public après 35 ans. L'auteur est persuadé par Doru Delureanu à ouvrir une exposition sur l'histoire du jour de 7 mai 1975 en images.

Un autre 7 mai, en 2010, un monsieur distingué, avec un sourire un peu timide, descend d'une voiture Dacia 1100 devant le Musée d'Art de Craiova. C'est le photographe Victor Boldâr qui arrive au vernissage de son exposition à bord de la même auto qu'il conduisait il y a 35 ans. C'est une journée au temps indécis, mais de l'étage du musée l'on voit la porte s'ouvrir et les gens entrer, tout en suivant leur parapluies. La salle des miroirs est comble et l'artiste commence avec modestie à raconter son histoire. Les photographies, chacune à son tour, surprennent leurs spectateurs. Dans un coin, un salon de coiffure et un kiosque à journaux, des paysans labourant les champs, des portraits avec une tasse de café. Dans une image, le visage d'une femme apparaît sur la vitre du compartiment où Henri Cartier-Bresson et Martine Franck prennent des photos. Serait-ce la fille de la fameuse photographie avec les deux jeunes gens qui dorment dans le train?

Texte par Cristina Irian

"Henri Cartier-Bresson este ochiul secolului, cel mai bun din toate timpurile."

Willy Ronis

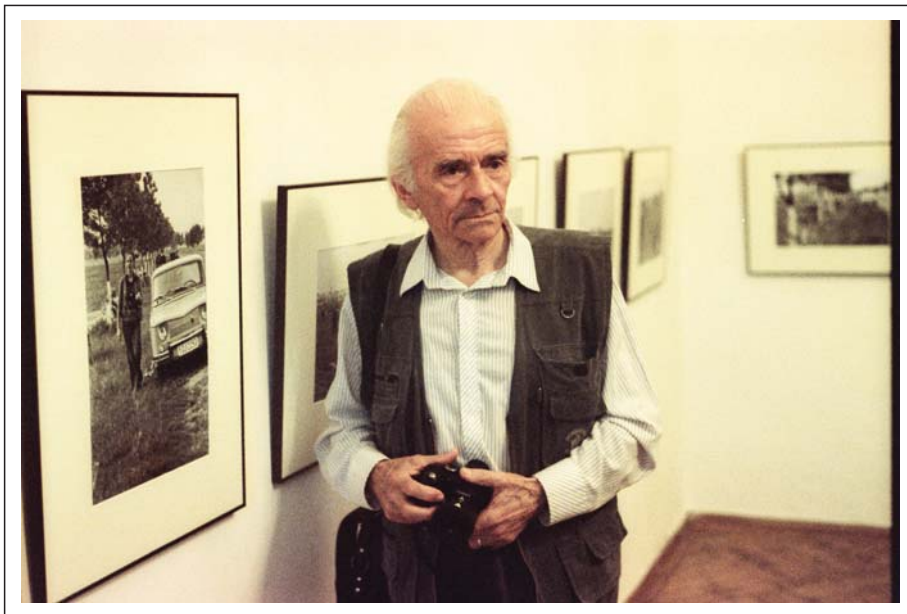

"Noi lucrăm cu lucruri care dispar și pe care atunci când au dispărut este imposibil să le mai reînvii."

Henri Cartier-Bresson

© Emil Bănuți